

ԵԹՈՎՊԻԱՅԻ ԲՈՒՅՐ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐՈՒՆԱ ԹԵՈՖԻԼՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ
ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

1970 թվականի հոկտեմբերի 12-ին վախճանվում էր Եթովպիայի քույր եկեղեցու Պատրիարք Նորին Սրբություն Աբունա Բա-սիլիոսը:

1971 թվականի ապրիլին կատարվում էր նորընտիր Պատրիարքի ընտրությունը, ըստ Եթովպիայի եկեղեցու սահմանադրության: Պատրիարք էր ընտրվում Պատրիարքի պաշտոնակատար Թեոֆիլոս միտրոպոլիտը: Նորին Վեհափառություն Եթովպիայի կայսր Հայլե Սելասիեի նախագահությամբ նորընտիր Պատրիարքի գահակալության հանդիսությունը որոշվում էր կատարել մայիսի 9-ին Ադիս-Աբեբայի ս. Երորդություն Մայր տաճարում:

Այս առթիվ Եթովպիայի կայսր Հայլե Սելասիեն ապրիլ 22 թվակիր հետևյալ հրավերն էր ուղարկում Հայոց Հայրապետին, որպես հայ եկեղեցու գերագույն պետի՝ մասնակցելու նորընտիր Պատրիարքի՝ Նորին Սրբություն Աբունա Թեոֆիլոսի գահակալության հանդեսին՝ բաժանելու Եթովպիայի քույր եկեղեցու և ժողովրդի ուրախությունը:

«Եթովպիայի ուղղափառ եկեղեցու նորընտիր Պատրիարքի՝ Նորին Սրբություն Աբունա Թեոֆիլոսի գահակալության հանդիսությունը տեղի է ունենաճալու Ադիս-Աբեբայում, 1971 թվականի մայիսի 9-ին:

Մեծ հաճությով է, որ այս հրավերը հղում ենք Ձերո Սրբությանը՝ ներկա լինելու այս բարեբաասիկ հանդիսությանը: Ձեր ներկա-

յությունն անկասկած առավել պիտի գորացնի մեր երկու քույր եկեղեցիների միջև գոյություն ունեցող հարաբերությունները: Ձեր աղոթքներում հիշեցեք նաև Մեզ:

ԿԱՅՍՐ ՀԱՅԼԵ ՍԵԼԱՍԻԵ»

Հայոց Հայրապետը, գոհունակությամբ ընդունելով կալսերական հրավերը, նշանակում էր հայրապետական մասնավոր պատվիրակություն Հայաստանյայց եկեղեցու և Իր անունից մասնակցելու նորընտիր Պատրիարքի գահակալության հանդիսությանը: Հայրապետական պատվիրակության կազմի մեջ էին մտնում Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամ և վրահայոց առաջնորդ տ. Կոմիտաս եպս. Տեր-Ստեփանյանը, եգիպտահայ թեմի առաջնորդական տեղապահ տ. Ջավեն եպս. Չինչիկյանը և Եթովպիայի հայոց հոգևոր հովիվ տ. Շնորհք վրդ. Գասպարյանը:

Տ. Կոմիտաս եպիսկոպոսը մայիսի 4-ին մեկնում էր Մայր Աթոռից և մայիսի 6-ին ժամանում Կահիրե և մայիսի 7-ին եգիպտահայոց առաջնորդական տեղապահ տ. Ջավեն եպս. Չինչիկյանի հետ միասին՝ որպես անդամ պատրիարքական գահակալության հանդիսության հայ եկեղեցին ներկայացնելով պատվիրակության, ժամանում են Ադիս-Աբեբա:

Հայ եկեղեցու բարձրաստիճան երկու ներկայացուցիչները օղանավակայանում դիմավորվում են եթովպիական եկեղեցու բարձ-

ԵԹՈՎՊԻԱՅԻ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ ԱԲՈՒՆԱ ԹԵՈՖԻԼՈՍ ՆՈՐԸՆՏԻՐ
ՊԱՏՈՒԱՐՔԸ

րաստիճան հոգևորականների, կայսերական Տան նախարարի և հայ համայնքի ազգային-եկեղեցական մարմինների կողմից, գլխավորությամբ հոգևոր հովիվ տ. Ծնորհք վրդ. Գասպարյանի, որը նույնպես ի պաշտոնն դառնում է մեր եկեղեցին և Մայր Աթոռը ներկայա՛նող եկեղեցական պատվիրակության անդամը:

Մայիսի 8-ին, շաբաթ օրը, հյուրանոցում մեր պատվիրակության անդամները ընդունում են այցելությունը քույր եկեղեցու ներկայացուցիչների: Երեկոյան մեր սրբազանները, հանուն Հայոց Հայրապետի, իրենց առաջին այցելությունն են տալիս նորընտիր Արուսա Թեոֆիլոս Սրբազան Պատրիարքին, նրա պատրիարքական դահլիճում, և հաղորդում Հայոց Հայրապետի եղբայրական ողջույններն ու շնորհավորանքը:

Մայիսի 9-ին, կիրակի օրը, Եթովպիայի կայսր Հայլե Սելասիեի ներկայությամբ Ադիս-Աբեբայի ա. Երրորդություն Մայր տաճարում տեղի է ունենում հանդիսավոր ա. պատարագ և նորընտիր Պատրիարքի գահակալության հանդիսությունը, որին մասնակցում են նաև տ. Կոմիտաս, տ. Զավեն եպիսկոպոսները՝ եկեղեցական լրիվ զգեստավորման մեջ՝ ի շարս քույր եկեղեցիների այլ ներկայացուցիչների:

Գահակալության հանդիսության որոշ մի պահի և ըստ ծրագրի մեր պատվիրակ սրբազանները «Հրաշափառ»-ով և հանդիսավորությամբ ա. Սեղան են բարձրացնում Ամենայն Հայոց Հայրապետի ապրիլ 29 թվակիր շնորհավորական կոնդակը («Էջմիածին», 1971, ապրիլ, էջ 3), որը գրված էր Եթովպիայի եկեղեցու նորընտիր Պատրիարքի ընտրության ուրախ առիթով:

Ս. Սեղանից տ. Զավեն եպիսկոպոսը ի լուր ժողովրդյան ընթերցում է Հայոց Հայրապետի շնորհավորական կոնդակը, որի ամհարերեն լեզվով թարգմանությունը ընտիր և գեղեցիկ տպագրությամբ նախապես կատարված Ադիս-Աբեբայի ազգային-եկեղեցական իշխանությունների կողմից՝ ներկայացվում է կայսրին, գահաժառանգ իշխանին, պալատականներին, քույր եկեղեցու ներկայացուցիչներին:

Այնուհետև մեր երկու սրբազանները կատարում են «Հայրապետական մաղթանք»՝ «չերկարակեցություն և յարևատություն» նորընտիր Պատրիարքի, «ի հաստատություն ուղղափառ եկեղեցույ, յերկիր խաղաղությանի, և ի բարօրություն հայրենեաց Եթովպիոյ և յանասաւանութիւն գահին կայսերական»:

Հավարտ ա. պատարագի նորընտիր Պատրիարքին շնորհավորում են կայսրը,

քույր եկեղեցիների ներկայացուցիչներ, այդ թվում՝ Ալեքսանդրիայի և համայն Աֆրիկայի հույն օրթոդոքս եկեղեցու Պատրիարք Տ. Նիկողայոս Զ-ը, ումին եկեղեցու Տ. Ժուստինիան Պատրիարքը, դպտի եկեղեցու Պատրիարքի պաշտոնակատար եպիսկոպոսը, Կ. Պոլսի հունաց տիեզերական Պատրիարքի ներկայացուցիչը, Մոսկվայի և համայն Ռուսաց պատրիարքության անունից՝ տ. Նիկողիմ միտրոպոլիտը, Երուսաղեմի հունաց Պատրիարքի ներկայացուցիչը, Հռոմի Սրբազան Պապի նվիրակը, Բուլղարիայի, Հարավսլավիայի, Կիպրոսի, Հունաստանի Աթոռների ներկայացուցիչներ և այլն:

Վերջում շնորհակալության ջերմ խոսք է ասում նորընտիր Արուսա Թեոֆիլոս Պատրիարքը:

Արուսա Թեոֆիլոսի ընտրությամբ և գահակալությամբ եթովպիական քույր եկեղեցին դարձավ ինքնագլուխ և անկախ, դպտի և եթովպիական եկեղեցիների եղբայրական համաձայնությամբ և կանոնական որոշումով:

Ինչպես հայտնի է, մինչ այդ Եթովպիայի եկեղեցու Պատրիարքի ընտրությունը ենթակա էր դպտի եկեղեցու պատրիարքության հաստատման:

Մայիսի 11-ին մեր եկեղեցու պատվիրակությունը այցելում է նորընտիր Պատրիարքին, որի հետ ունենում է մտերիմ զրույց՝ եկումենիկ ոգով:

Այս առթիվ Արուսա Թեոֆիլոսին է հանձնվում Ամենայն Հայոց Հայրապետի նվերը՝ ձույլ ոսկի, հայկական եկեղեցական արվեստի ոճով Մայր Աթոռում պատրաստված ա. Աստվածածնի քանդակ-սրբապատկերը:

Մայիսի 12-ին, չորեքշաբթի օրը, հայ եկեղեցու պատվիրակությունը արժանանում է կայսերական ընդունելության:

Հանուն Հայոց Հայրապետի տ. Կոմիտաս եպիսկոպոսը, ողջունելով Նորին կայսերական վեհափառություն Հայլե Սելասիե Ա-ին, ասում է.

«Ուրախ ենք ու երջանիկ, որ ընդառաջելով Ձերոյ օգոստոսափառ կայսերական վեհափառության հրավերին, մենք՝ նշանակվեցինք՝ ներկայացնելու Հայրապետաց առաքելական ա. եկեղեցին՝ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Տ. Տ. Վազգեն Ա. Հայրապետի կողմից: Մայր տաճարում մենք մասնակցեցինք ձեր եկեղեցու արժանընտիր Պատրիարքի գահակալության հանդիսությանը, մեր աղոթքները միախառնեցինք, որպեսզի ամուր, հաստատուն ու պայծառ լինի Եթովպիոյ ա. եկեղեցին իր առաջին անկախ պատրիարքի ու Ձերոյ կայսերական վեհափառության հովանիին տակ:

Այսօր ձեզ բերում ենք Ամենայն Հայոց Հայրապետի արտագին շնորհավորանքներն ու անկեղծ ուրախությունը, ինչպես նաև Հայաստանյայց եկեղեցու հոգևոր դասի, այն մասին, որ վերջերս թափուր մնացած Եթովպիոյ պատրիարքական Աթոռը իր արժանավոր գահակալը ունեցավ հանձին Նորին Ամենապատվություն Արունա Թեոֆիլոսի:

Հանուն մեր եկեղեցու, նրա գերագույն պետի ու բոլոր հայ հավատացյալների, աղոթում ենք, որպեսզի Ձեր օգոստոսիստ իշխանության տարիներին՝ գեղեցիկ Եթովպիան միշտ ապրի խաղաղ ու բարգավաճ. պայծառաման թող ձեր ս. եկեղեցիներն ու վանքերը և առավել ամրապնդվի խաղաղությունը ժողովուրդների միջև:

Խնդրում ենք Ձերդ կայսերական վեհափառությունից ընդունել Ամենայն Հայոց Հայրապետի ձոնագրյալ «Հայկական եկեղեցիներ» ալբոմը:

Նորին վեհափառություն կայսրը, խորապես զգացված Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի ողջույններից և բարեմաղթություններից, արտագին շնորհակալություն է հայտնում, որ Նորին Սրբությունը բարեհաճել է ս. Էջմիածնից մասնավոր եկեղեցական պատվիրակություն ուղարկել Ադիս-Աբեբա՝ ներկա լինելու պատրիարքական գահակալության հանդիսություններին, բաժանելու եթովպական գահի, եկեղեցու և հավատացյալ ժողովրդի այս պատմական ուրախությունը:

Այնուհետև շարունակելով իր խոսքը կայսրը շեշտում է, որ իր արտի բարի ցանկու-

թյունն է եղել միշտ, որ եղբայրական, սրտագին հարաբերություններ գոյություն ունենան քույր եկեղեցիների միջև, այդ թվում նաև Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու և եթովպական եկեղեցու միջև, որոնք միմյանց հետ պատմականորեն և ներկայիս էլ կապվել են դարավոր բարեկամությամբ և եղբայրական սիրով:

Իր խոսքի վերջում Նորին Վեհափառությունը խնդրում է իր սերն ու հարգանքը, երախտագիտությունն ու բարեմաղթությունները ներկայացնել Հայոց Հայրապետին, հայ եկեղեցու հոգևորականությանը և հավատացյալ ժողովրդին:

Հայ և եթովպական քույր եկեղեցիներն ու ժողովուրդները միմյանց հետ կապված են սուրբ Ավետարանի լույսի ներքո՝ ի Քրիստոս դարավոր ու անխախտ եղբայրությամբ:

Մեր օրերին, Էկումենիկ շարժման այս ժամանակաշրջանում, քրիստոնեական սիրո և եղբայրության այս կապերն էլ ավելի են ամրապնդվում փոխադարձ այցելություններով, երկու եկեղեցիների միջև, մասնավոր քաջալերությամբ քրիստոնեական հավատքի պաշտպան՝ քրիստոսապալակ Հայրե Անլասիե Ա կայսրին, որ մեծ բարեկամն է Հայոց Հայրապետի, հայ եկեղեցու և հայ ժողովրդի:

Եթովպիայի քույր եկեղեցու նորընտիր Պատրիարք Արունա Թեոֆիլոսը բազմակողմանիորեն պատրաստված, հավատավոր ու հայրենասեր հոգևորական է, մեր օրերի քրիստոնյա աշխարհի հոգևոր առաջնորդներից մեկը, միաժամանակ նաև ազնիվ բարեկամը հայ եկեղեցու և հայ ժողովրդի:

ԳԱՀԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱԴԻՍՈՒԹՅԱՆ ՄԻ ՊԱՀ